

Projektilähtöinen työskentely apulaisohjaajana kaupallisessa musiikkivideotuotannossa

Viestinnän koulutusohjelma
Digitaalinen viestintä
Opinnäytetyö
28.04.2010

Susanna Pitkänen

Koulutusohjelma Viestinnän koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto Digitaalinen viestintä
Tekijä Susanna Pitkänen		
Työn nimi Projektilähtöinen työskentely apulaisohjaajana kaupallisessa musiikkivideotuotannossa		
Työn ohjaaja/ohjaajat Pauli Laine		
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 28.04.2010	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 29 + 7
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Tämä toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kirjallisesta osasta sekä teososasta. Teososana toimii musiikkivideon <i>Mitä Tänne Jää</i> apulaisohjaus. Kirjallisessa osassa tutkitaan apulaisohjaamista sekä musiikkivideotuotannon rakentumista, pyrkien käsittelemään aihetta projektinhallinnan sekä lyhyen projektin näkökulmasta. Aiheeseen syvennyttään kirjoittajan omien kokemusten pohjalta, sekä projektinhallinnasta sekä elokuvatyöskentelystä kertovien käsikirjojen avulla.</p> <p>Yleisesti apulaisohjaajan tehtävä on viedä tuotantoa eteenpäin kuvauksissa. Tehtäviin kuuluu myös kuvausaiakataulun laatiminen sekä muita työtehtäviä, jotka sovitaan tarkemmin tuottajan ja/tai tuotantopäällikön kanssa. Apulaisohjaaja työskentelee kuvauksissa työnjohdollisissa tehtävissä tuottajan alaisuudessa. Musiikkivideoissa apulaisohjaaja voi kuitenkin päätyä tekemään myös muita työtehtäviä, koska työryhmä on usein pieni, sekä aikataulu hyvin tiukka.</p> <p>Työssä käsitellään apulaisohjaajan roolia esimerkkejen kautta. Vertailukohteena käytetään elokuvatuotantoa, sekä sen vakiintuneita toimintamalleja. Aiheen avaamisessa on myös hyödynnetty apulaisohjaajuutta käsitteleviä opinnäytetöitä. Tavoitteena oli kertoa miten työtehtävistä voi suoriutua, kun kyseessä on lyhyt projekti ja mihin asioihin tällöin kannattaa kiinnittää huomiota. Asiaa pohdittiin myös projektinhallinnan sekä esimiestyöskentelyn näkökulmasta. Mitä apulaisohjaajan pitäisi ottaa huomioon projektinhallinnassa ja mitkä vastualueet esimerkiksi voimistuvat ja miksi?</p> <p>Työ on kirjoitettu hyvin käytännönläheisesti, jotta se voisi olla apuna myös lukijoille, joilla ei ole alan koulutusta. Työ on suunnattu kaikille, joita kiinnostaa projektiluontoinen työskentely sekä nimenomaan musiikkivideotuotannon hallinnasta ja esimiestyöskentelystä kiinnostuneille. Lainauksia apuna käyttäen työstä on pyritty tekemään kokonaisuus, joka antaisi tiiviisti käsityksen apulaisohjaajuudesta, projektinhallinnasta sekä ryhmätyöskentelystä ajallisesti äärimmäisen tiukasti rajatussa projektissa.</p>		
Teos/Esitys/Produktio Musiikkivideo <i>Mitä Tänne Jää</i>		
Säilytyspaikka Metropolia Ammattikorkeakoulu, Vantaa		
Avainsanat Apulaisohjaaja, musiikkivideo, elokuvatuotanto		

Degree Programme in Communication		Specialisation Digital communication
Author Susanna Pitkänen		
Title Project-based working as an assistant director in a commercial music video production		
Tutor(s) Pauli Laine		
Type of Work Bachelor's Thesis	Date 28.04.2010	Number of pages + appendices 29 + 7
<p>ABSTRACT</p> <p>This Final Project has two parts; the artistic work and the thesis. The artistic portion is about assistant directing in a music video called <i>Mitä Tänne Jää</i>. The thesis itself observes how the music video production works and what the role of the assistant director is in it. The subject is viewed with the perspective of a short production. The focus is on project handling and project managing.</p> <p>At the shoot the assistant director is the production manager's and the director's main man. It is her job to co-ordinate and run the shoot. Typically she is also responsible for making the call sheets and other project managing work. Especially in the music video projects it is normal that the assistant director is doing a lot of other tasks as well, because the crew is small and time schedule really strict.</p> <p>The basis of the thesis is to tell what things assistant director should consider when the schedule is very tight and how to cope with the work load. Thesis also process the assistant director's role as the supervisor of the group. What should assistant director consider in project managing and what responsibility areas get stronger and why? These and other questions are answered through examples. Established norms of the film industry are used for comparing.</p> <p>The source material includes quotes from film production and project managing handbooks and thesis material by other students. The main goal is to give a brief overview about assistant directing, project managing and team working in a project which has amazingly strict schedule. Thesis is intended for people who are interested in project working and especially people who are interested about music video managing and supervisor work.</p>		
Work / Performance / Project Music video <i>Mitä Tänne Jää</i>		
Place of Storage Metropolia University of Applied Sciences, Vantaa		
Keywords Assistant director, music video, film production		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	2
2 MUSIIKKIVIDEO TUOTANTONA.....	3
2.1 Musiikkivideo?.....	4
2.2 Tuotannon prosessi.....	6
2.3 Työryhmä.....	7
2.4 Yleiset toimintatavat.....	9
3 APULAISSOHJAAJAN TEHTÄVIÄ JA VASTUUALUEITA.....	11
3.1 Ennakkovalmistelut.....	12
3.2 Casting ja avustajien hankinta.....	13
3.3 Kuvausten pyörittäminen.....	14
3.4 Projektin suunnitteluun ja toteutukseen vaikuttavat tekijät.....	16
3.5. Musiikkivideotuotanto = projektitoimintaa.....	17
3.6 Hyvä apulaisohjaaja?.....	18
4 APULAISSOHJAAJANA TYÖSKENTELY MUSIIKKIVIDEOSSA <i>MITÄ TÄNNE JÄÄ</i>	20
4.1 Ennakkotyö.....	20
4.2 Kuvaukset.....	21
5 YHTEENVETO.....	25
LÄHTEET.....	28
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee apulaisohjaajan roolia musiikkivideotuotannossa. Teososana toimii heinäkuussa 2009 kuvattu musiikkivideo *Mitä tänne jää*, jossa työnkuvani oli apulaisohjaus. Video tehtiin suomalaiselle rap-artisti Cheekille. *Mitä tänne jää* on toinen single Cheekin viidenneltä studioalbumilta nimeltä Jare Herik Tiihonen. Digitaalisesti ladattavaksi se julkaistiin 5. elokuuta ja ensiesityksensä se sai The Voice - kanavalla 7. elokuuta. Kappaletta on soitettu myös muun muassa YleX- ja The Voicen radiokanavilla sekä Youtubessa videota on katsottu jo lähes 600 000 kertaa. The Voicen järjestämässä katsojäänestyksessä 2009 vuoden parhaassa musiikkivideokisassa, video sijoittui sijalle kolme. Voiton vei Lady Gagan Bad Romance - video.

Kirjallisessa osuudessa pohdin, mitä jää apulaisohjaajalle tehtäväksi tuotannossa, joka on aikataulultaan hyvin nopeatahtinen; tarinan hyväksyttämisen jälkeen lopputulos on mahdollista nähdä julkaistuna jo muutaman viikon kuluttua. Yksi apulaisohjaajan työtehtäviin ja rooliin vaikuttavista asioista on siis projektin pituus. *Mitä tänne jää* - video kuvattiin kahdessa päivässä ja itse tulin projektiin mukaan noin kahta viikkoa ennen kuvauspäiviä.

Apulaisohjaajan tärkein tehtävä on viedä kuvauksia eteenpäin. Tehtäviin kuuluu myös kuvausaikataulun laatiminen sekä yleensä avustajista vastaaminen. Apulaisohjaaja työskentelee kuvauksissa työnjohdollisissa tehtävissä tuottajan alaisuudessa. Elokuvatuotannossa apulaisohjaaja on ohjaajan ja tuotantopäällikön oikea käsi, näin myös

musiikkivideossa, mutta työryhmän ollessa suppeampi ei mielestäni esimerkiksi tuotantopäällikkö ole välttämätön.

Työssäni tulen käsittelemään apulaisohjaajuutta musiikkivideossa esimerkkejen kautta, vertailukohteena käytän elokuvatuotantoa, sekä sen vakiintuneita toimintamalleja. Olen myös hyödyntänyt apulaisohjaajuutta käsitteleviä opinnäytetöitä aiheen rajauksessa. Aikaisemmin olin toiminut apulaisohjaajana vain kerran; lyhytelokuvassa Ihana Aina, joka kuvattiin toukokuussa 2009. En siis kykene kertomaan vahvalla asiantuntijan statuksella kuinka apulaisohjaajan kuuluisi toimia, vaan pyrin enemmänkin kertomaan miten työtehtävistä voi suoriutua, kun kyseessä on lyhyt projekti ja mihin asioihin mielestäni kannattaa kiinnittää huomiota. Pohdin asiaa myös projektinhallinnan, sekä esimiestyöskentelyn näkökulmasta. Mitä apulaisohjaajan pitäisi ottaa huomioon projektinhallinnassa ja mitkä vastuualueet esimerkiksi voimistuvat ja miksi?

Usein tällaiset projektit kuin *Mitä tänne jää*-videokin oli, ovat yksi projekti muiden joukossa. Toisin sanoen, työryhmäläiset ovat hyvin usein samanaikaisesti kiinni useissa muissa projekteissa, josta johtuen väsymys ja ajalliset puitteet ovat usein taakkana. Huolimatta näistä tekijöistä, niin apulaisohjaajan, kuin jokaisen työryhmän jäsenen, tulisi suoriutua tehtävistään mallikkaasti ja parhaassa tapauksessa ylittää itsensä. Toivottavaa kuitenkin on että asiakas, eli tässä tapauksessa artisti, olisi tyytyväinen lopputulokseen. Yhtälailla, kuin itse työn tekemisellä, myös työskentelyn tavalla on siis väliä. Se on itseasiassa mielestäni yksi tuotantoprosessin tärkeimmistä tekijöistä ja usein ratkaisee sen, haluaako artisti tehdä vielä jatkossa yhteistyötä.

Mitä tänne jää-video oli minulle juurikin yksi projekti muiden joukossa. Olin samanaikaisesti tuotannollisissa tehtävissä Helsinki-Filmillä ja halusin lähinnä auttaa kaveria ja täyttää tyhjän apulaisohjaajan tuolin. Mitään tuolia ei kylläkään ollut, mutta kokemuksena projekti oli varsin mielenkiintoinen. Se oli myös hyvä tilaisuus oppia apulaisohjaajuudesta enemmän ja kokea samalla, mitä on työskennellä aikataulullisesti todella hektisesti. *Mitä tänne jää*-videon tekeminen voi myös toimia esimerkkinä siitä, miten toiset tuotannot syntyvät kirkkaiden tähtien alla, ja toisissa, vastoinkäymisiä näyttää vain löytyvän jokaisen kulman takaa. Sillä vaikka kuinka luulisi olleensa valmistautunut

kaikkeen, jotain yllättävää tapahtuu aina, ja juuri näissä tilanteissa mitataan niitä esimestaitoja sekä sitä, mistä on hyvät apulaisohjaajat tehty.

2 MUSIIKKIVIDEO TUOTANTONA

Musiikkivideo on varsin lyhyt tuotanto verrattaessa elokuvatuotantoon. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö työmäärä olisi suuri. Lyhyt tuotantoaika yleensä tarkoittaa maksimaalista paneutumista työhön sekä pitkiä päiviä. Usein tuotannosta on myös selviydyttävä minimaalisin kustannuksin, koska rahaa Suomen musiikkivideobisneksessä harvemmin liikkuu. Vaikka kaupalliset musiikkivideot tuotetaankin yhteistyössä levy-yhtiöiden kanssa, eivät budjetit todellakaan ole suuria. Rikastumisesta musiikkivideotuotannoissa on siis turha haaveilla. Haasteellista tuotannoista tekeekin varmasti juuri tämä; pitäisi kyetä tuottamaan kansainvälisesti laadukasta jälkeä, minimaalisin kustannuksin, lyhyessä ajassa.

2.1 Musiikkivideo?

”Musiikkivideo on lyhytfilmi, jonka tarkoitus on esittää kuvallinen esitys musiikkiteoksesta. Musiikkivideot ovat ensisijaisesti markkinointiväline levymyynnin edistämiseksi.” (Wikipedia 2010). Wikipedian mukaan yhdysvaltalainen MTV (Music Television) aloitti ensimmäisenä pelkkien musiikkivideoiden esittämisen vuonna 1981. Queenin Bohemian Rhapsodyn musiikkivideo vuodelta 1975 oli merkittävä käänne siinä, että yhä useammat levy-yhtiöt alkoivat tehdä musiikkivideoita julkaistujen singlejen tueksi. 1980-luvun loppupuolella musiikkivideot olivatkin jo yleistyneet huomasti. Näihin aikoihin oli normaalia nähdä videoita, joissa ei ollut sen suurempaa tarinaa; videossa keskityttiin näyttämään artisteja soittamassa, laulamassa ja tanssimassa.

Vuonna 1982 julkaistu Michael Jacksonin Billie Jean esitti katsojille tarinan. Tästä alkoi kertova musiikkivideoteollisuus. Jackson oli myös pitkään vastuussa mailman kalleimmista musiikkivideoista. Jacksonin Thriller-videoon satsattiin rahaa 600 000 Yhdysvaltain dollaria, mikä oli vuonna 1983 todella suuri summa. Michael Jacksonilla on nimissään myös kaikkien aikojen kallein musiikkivideo: Scream-video maksoi seitsemän miljoonaa Yhdysvaltain

dollaria. Suomessa musiikkivideoteollisuus kehittyi hieman muita Länsi-Euroopan maita hitaammin, mutta 90-luvulta lähtien myös suomalaisartistit ovat tehneet musiikkivideoita yleisemmin.

Antti Alanen kirjoittaa kirjassaan *Suomalainen musiikkivideografia*: "Kun Music Television alkoi näkyä Suomessa vuonna 1988, se oli visuaalinen shokki. Se myös todisti asiaa pitempäänkin harrastaneille, että musiikkivideo oli yhä elinvoimainen asia, eikä vain vuosikymmenen alun pintailmiö. Monet kansainväliset yhtyeet 1980-luvun alkupuolella kokivat läpimurron musiikkivideon avulla. Näitä olivat esimerkiksi Ultravox ja Depeche Mode. Queen-yhtyeen vuoden 1975 promootiovideo kappaleesta *Bohemian Rhapsody* merkitsi musiikkivideon kaupallista läpimurtoa. Video oli esimerkki siitä, miten kappale voi kohota listojen kärkeen lähes yksinomaan videon vaikutuksesta" (Alanen 1992, 37, 41, 51).

"Suomalainen musiikkivideon kansainvälinen läpimurto tapahtui 1990-luvun lopussa taustanaan koko vuosikymmenen kestänyt innostus. Ääni- ja Kuvatallennetuottajien Liitto (ÄKT) alkoi jakaa musiikkivideon Muuvi-palkintoja vuonna 1993. Vuonna 1994 aloitti toimintansa Oulun Musiikkivideofestivaalit (OMVF), jonka näytöksissä avautui suomalaisen musiikkivideon laaja vuo ja joka jakoi palkintoja, Pumpeliksi kutsuttuja" (Alanen 2004, 9).

Rakenteellisesti tarkasteltuna musiikkivideoissa joudutaan usein rikkomaan elokuvan raameja eli aikaa, paikkaa ja toimintaa. Elokuvalle on aikaa 90-180 minuuttia tarinan kertomiseen, mutta musiikkivideolla yleensä vain muutama minuutti (Gaskell, 2004, 10). Artistia tai bändiä voidaan siis siirrellä videossa paikasta toiseen, sen suurempia selityksiä esittämättä.

Tiivistettyä voisi sanoa, että musiikkivideo on kuvaa ja musiikkia yhdistävä teos, joka pyrkii markkinoimaan bändiä. Kaupallisessa tuotannossa videoissa voidaan myös käyttää tuotesijoittelua, joka saattaa toisinaan olla ainoa keino saada riittävästi rahaa videon tuotantoon.

2.2 Tuotannon prosessi

Apulaisohjaajan näkökulmasta tuotannon ”lyhyys” voi tarkoittaa sitä, että osa apulaisohjaajan vastuulla olevista tyypillisistä työtehtävistä ei toteudu. Tuotantoprosessi etenee kuitenkin omien kokemuksieni perusteella varsin samaan malliin, kuin elokuvan tuotanto. Oheisesta kaaviosta (kaavio 1) on kuvattu elokuvatuotannon kulku (Salmi, 3) :

1. IDEA
 2. KÄSIKIRJOITUS
 3. RAHOITUKSEN HANKINTA & TAITEELLISET SUUNNITELMAT
 4. ENNAKKOTUOTANTO
 5. TUOTANTO / KUVAUKSET
 6. JÄLKITUOTANTO
 7. ENSI-ILTA
- LEVITYS

Kaavio 1

Samanlainen kaavio pätee siis myös musiikkivideoon. Perusrunko on sama, mutta tuotantoprosessia voisi verrata mainoksen tuotantokaareen. Ideasta mainokseksi, eli tässä tapauksessa musiikkivideoksi, ei mene aikaa elokuvan tavoin vuotta, vaan yleensä noin kuukausi.

Yleisesti ottaen uskoisin, että mitä aikaisemmassa vaiheessa apulaisohjaaja tulee tuotantoon mukaan, sitä parempi. Varsinkin, jos ohjaaja ja kuvaaja eivät ole apulaisohjaajan kanssa tuttuja entuudestaan. Näin on yleensä paremmat lähtökohdat ymmärtää ja löytää käytettävä työskentelytapa tulevissa kuvauksissa. Käytän sanaa ymmärtää, koska itse ainakin koen, että apulaisohjaajan kuuluisi nimenomaan ymmärtää - ainakin työaikana- esimiestensä mielenliikkeitä ja näin kanavoida toimintansa niin, että ohjaaja ja kuvaaja pystyisivät parhaalla mahdollisella tavalla toteuttamaan visiotaan.

On myös huomautettava että tuotannon eri vaiheet eivät usein käytännössä erotu toisistaan kaaviomaisen selkeästi, vaan eri vaiheet niin sanotusti limittyvät keskenään. Esimerkiksi vielä jälkituotannon aikana voidaan sopia rahoituksista ja näin edelleen. Kuitenkin mitä enemmän prosessi etenee kaavion tavoin, sitä helpompaa sekä selkeämpää työskentely varmasti on, kaikille osapuolille. Liitteessä näkyy tuottajan tekemä *Mitä Tänne jää* – videon aikataulutus (ks. liite 1).

2.3 Työryhmä

Johanna Salmi kirjoittaa opinnäytetyössään että ”suurin osa elokuva-alan työntekijöistä työskentelee freelancereina eli määräaikaissa työsuhteissa tai oman yrityksen kautta useille työnantajille. Tämä antaa työntekijöille vapauden itsenäisesti valita työnsä, mikäli työtilanne niin sallii, mutta työt ovat aina pidemmissä tai lyhyemmissä pätkissä ja useimmiten uuden työryhmän kanssa” (Salmi, 4). Tämän tosiasian olen myös itse huomannut jokaisessa musiikkivideotuotannossa, jossa olen ollut mukana. Niin kuin myös kirjoitin aikaisemmin, musiikkivideot tuotetaan hyvin usein muiden projektien lomassa. Ryhmä muodostuu yleensä samalla tavalla kuin pidemmissäkin tuotannoissa. Joukko eri osa-alueiden ammattilaisia liittyy mukaan tuotantoon sen eri vaiheissa. Jotta välttyttäisiin turhilta väärinymmärryksiltä, olisi toivottavaa että työtehtävät olisivat suhteellisen selviä etukäteen. Varsinkin kaupallisessa tuotannossa, jolloin videon julkaisupäivämäärästä on voitu sopia jo heti ensimmäisessä palaverissa, eikä virheiden korjaamiseen ole paljoa aikaa käytettävänä. Yleensä työryhmä koostuu kiinni pelkästään alan ammattilaisista, työharjoittelijoille kuvaukset harvoin siis sopivat.

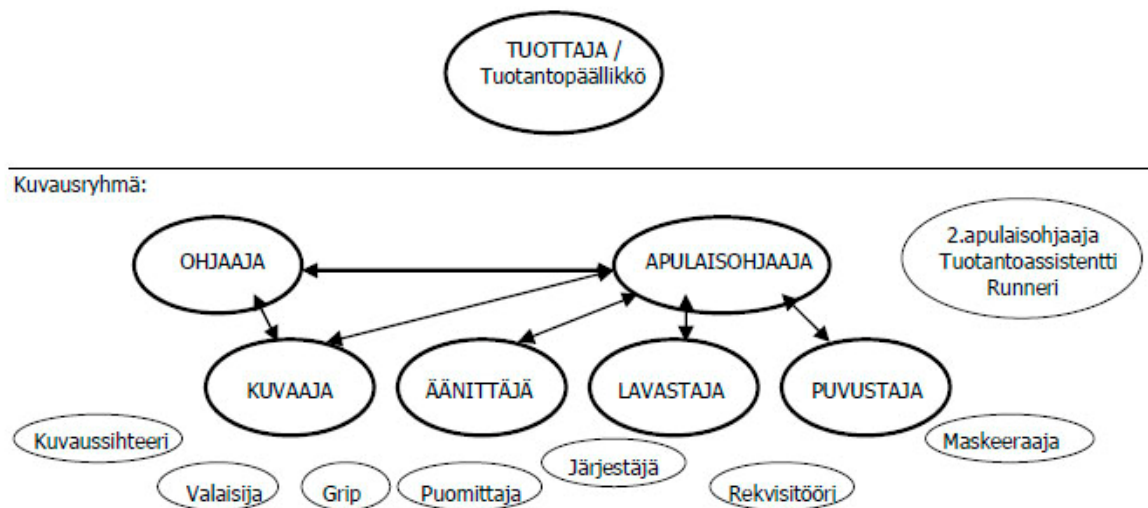
Salmi kirjoittaa että yleensä työryhmän toiminta hioutuu yhteen vasta ryhmän vakiintuessa, sen jäsenten oppiessa samalla tuntemaan toisiaan ja uusien ryhmän jäsenten työskentelytapoja (Salmi, 4). Tämä on yksi lyhyen tuotannon haasteista. Jos työryhmä ei ole entuudestaan tuttu, ei aika yksinkertaisesti riitä toisten työtapojen oppimiseen. Toisin kuin elokuva, musiikkivideo kun on lyhyt prosessi ja usea työryhmän jäsen kokee yleensä kuvauspäivien viimeisinä tunteina työskentelevänsä oman jaksamisensa äärirajoilla. Onkin varsin onnekasta, jos ryhmän jäsenet tuntevat toisensa entuudestaan ja näin työskentely yhdessä, ajallisesti tiukasti rajatussa projektissa helpottuu varmasti. Näin voidaan myös välttyä joiltakin konflikteilta, joita varmasti jokaisessa tuotannossa on; suuria tai pieniä.

Musiikkivideon työryhmä muovautuu kuitenkin yleensä hyvin samaan tapaan kuin elokuvan. Ensimmäisen ryhmän muodostavat käsikirjoittaja, ohjaaja ja tuottaja. Riina Hyytiä kutsuu väitöskirjassaan tällaista ryhmää triangeliksi eli kolmen päävastaavan joukoksi (Hyytiä, 16). Itse ihmisiä ei kuitenkaan välttämättä ole kolmea, vaan esimerkiksi käsikirjoittaja voi myös olla ohjaaja, kuten *Mitä Tänne Jää* -videossa. Tämä ryhmä on kuitenkin mukana tuotannon prosessissa alusta alkaen ja yleensä keskenään, vaiheeseen kaksi saakka. Joskus voi olla myöskin niin, että tuottaja tulee mukaan vasta vaiheessa kolme, eli rahoituksen hankinnassa, mutta hyvin usein hän on mukana jo ideointivaiheesta lähtien. Samaan aikaan tehdään taiteellisia päätöksiä, jolloin kuvaaja tulee viimeistään mukaan. Yleensä ohjaaja ja kuvaaja kuitenkin ideoivat yhdessä tarinaa alusta alkaen, vaikka tuotantokaavion mukaan kuvaaja ei olekaan välttämätön alkuvaiheissa. Videon siirtyessä tuotantoon mukaan palkataan muu työryhmä, ensin ennakkotuotantoon osallistuvat työryhmän jäsenet. Itse kuvausvaiheessa työryhmä on suurimmillaan. Jälkituotannossa video viimeistellään, eli se leikataan, värimääritellään ja siihen lisätään grafiikat.

Joona Tena kirjoittaa elokuvan Kulkurin taivas loppuraportissa, että eurooppalainen elokuva rakentuu yleensä ohjaajan ympärille, mutta Suomessa on alettu koko ajan enemmän nostaa esiin myös muita taiteellisesti vastaavia ja kaikki kuvausryhmän jäsenet ovat mukana tekemässä mahdollisimman onnistunutta lopputulosta. Mielestäni tämä muutos vahvistaa elokuvatuotannon kollektiivisen työnteon mallia. Tuomalla esiin muutakin työryhmää, teos ei ole enää vain ohjaajan, vaan jokainen työryhmäläinen voi pitää sitä omana meriittinään. Näin teoksen eri osa-alueiden arvostus voi alkaa välittymään enemmän myöskin katsojille.

Elokuvan kuvauksissa ohjaaja on taiteellisesti vastaava ja apulaisohjaaja taloudellisesti vastaava henkilö, joiden kautta kaikki tiedonjako kulkee. Ohjaaja tekee päätökset pääosin kuvaajan kanssa ja apulaisohjaaja jakaa saamansa tiedon muille kuvausryhmän jäsenille. Olen käyttänyt Salmen työssä esiintynyttä kaaviota (kaavio 2) kuvaamaan tiedonkulkua kuvauksissa. Salmi kirjoittaa: "Elokuvatuotannon kuvausryhmään kuuluu ohjaajan lisäksi taiteellisesti ja samalla osastojen vastaavat, kuvaaja, äänisuunnittelija/äänittäjä, lavastaja ja pukusuunnittelija/puvustaja. Tämä ei ole siis yhtä kuin koko elokuvan taiteellisesti vastaavat, sillä käsikirjoittaja ja leikkaaja eivät osallistu kuvausjaksolle" (Salmi, 5).

”Kaaviossa on kuvattu mitkä kaikki osastot osallistuvat kuvauksiin. Nuolet osoittavat päävastuulliset, joiden kanssa ohjaaja ja apulaisohjaaja ovat ensisijaisesti yhteydessä kuvauksissa ja miten kaikista kuvausryhmän osastoista on tiedonkulkuyhteys molemmin suuntaisesti apulaisohjaajalle. Kaaviossa ei ole erikseen lueteltu kaikkia kuvausryhmän jäseniä selkeyttämisen vuoksi, mutta periaate on, että apulaisohjaaja on ensisijaisesti yhteydessä kaikkien osastojen vastaaviin, jotka informoivat omia työryhmäläisiään. Muut kuvausryhmän jäsenet ovat yhteydessä myös toisiinsa, mutta selkeyden vuoksi niitä ei ole kaavioon merkattu” (Salmi, 5). Samanlainen malli pätee musiikkivideon kuvauksissa.

Kaavio 2

2.4 Yleiset toimintatavat

Jokainen tuotanto on omanlaisensa ja jokaisessa niissä on myös omat toimintatapansa. Kuvausjaksolla olisi selkeyden vuoksi tärkeää, että jo ennen kuvauksia tuotantopalaverissa käytäisiin läpi, miten toimitaan. Rutiinien luominen nopeasti on tärkeää. Myös projektinhallinnan puolesta on tärkeää että jokainen työryhmän jäsen on tietoinen yleisistä tavoista toimia. Elokuvuopuolella työryhmäläisille jaetaan niin sanottu tuotantoraamattu, jossa on kerrottu kattavasti minne ja keneen olla yhteydessä, sekä miten toimia erilaisissa tilanteissa. Musiikkivideoissa tuotantoraamattua ei yleisesti käytetä, koska tuotannot ovat

lyhyitä ja näin tuotantopalaverissa tai esimerkiksi sähköpostitse annetut ohjeet yleensä pysyvät muistissa koko tuotannon ajan.

Apulaisohjaajan rooli voi sinänsä olla hyvinkin triviaalia lyhyissä tuotannoissa, joissa useasti voi joutua tekemään myös tuotantopäällikön päätöksiä samanaikaisesti. Näin ollen selkeätä roolia ei ole ja usein eteen voi tulla tilanteita, joissa tavallaan olisi helpompaa asettua kuvaustiimiläisten puolelle, mutta se on mahdotonta, koska samaan aikaan on vastuussa tuotannollisten asioiden kulusta. Näkisin apulaisohjaajan roolin pyrkivän toimimaan järjen äänenä ohjaajalle, jolla suurin valta taiteellisista päätöksistä kuitenkin on. Apulaisohjaajan täytyisi kyetä toimimaan eräänlaisena kanavana "toimiston ihmisten" sekä kuvastiimiläisten välillä, sekä tekemään päätökset ja kompromissit näiden kahden kuppikunnan vaatimusten perusteella. Tena kuvaa päätäntävaltaa lopputyöraportissaan näin: "Pohjimmiltani uskon, että "riittävä valta" on periaatteessa yhtäkuin "totaalinen valta". Käytännössä kuitenkin tänä aikana, tässä yhteiskunnassa, sosiaalisesti kypsässä ja aikuisessa tuotantokulttuurissa useimmat asiat ratkeavat ehdotusten, perustelemisen ja neuvotteluiden kautta. Ohjaajan "totaalinen päätäntävalta" on käsitteenäkin tietysti hypoteettinen, eikä sillä ole tietysti mitään tekemistä elokuvatuotannon ulkopuolisen elämän kanssa. Se on vain tuotannollisesti järkevä työmetodi, jolla muokata elokuva järkeväksi ja johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja ennen kaikkea valmiiksi kohtuullisessa ajassa. Elokuvanteko on hierarkisesti järjestäytynyttä yhteistyötä, ei tasa-arvoista komiteatoimintaa" (Tena 1998). Nämä periaatteet toimivat mielestäni yhtä lailla musiikkivideossa. Voisin väittää, että ne jopa kärjistyvät lyhyemmän ajan puitteissa. Olisikin erityisen tärkeää, että apulaisohjaaja olisi mukana taiteellisesti vastuussa olevien kokouksissa. "Ohjaaja on elokuvan, tuottaja projektin allekirjoittaja. Kaikki muut tekijät ovat hierarkkisesti alaisessa suhteessa näihin kahteen", Tena kirjoittaa (Tena 1998).

3 APULAISSOHJAAJAN TEHTÄVIÄ JA VASTUUALUEITA

Apulaisohjaajan työtehtävistä ja vastuualueista on kirjoitettu suhteellisen paljon erilaisten opinnäytetöiden muodossa. Muussa kirjallisuudessa apulaisohjaajuudesta ei niinkään paljoa kirjoiteta, vaan oppaat keskittyvät enemmän tuottajan, käsikirjoittajan, ohjaajan, kuvaajan tai muun niin sanotun päävastuullisen työtehtäviin. Tulen käsittelemään apulaisohjaajan työtehtäviä ja vastuualueita enemmänkin pääpiirteittäin ja pyrkien tuomaan kaikkein oleellisimpia asioita esiin. Vertaan edelleen musiikkivideotuotantoa elokuvatuotannon vakiintuneisiin työskentelymuotoihin ja pyrin käsittelemään aihetta lyhyen projektin sekä projektinhallinnan näkökulmasta aina kuin mahdollista.

Ohessa Elokuvantaju-sivuston käyttämä listaus apulaisohjaajan normaaleista työtehtävistä ja vastuualueista:

- on ohjaajan oikea käsi
- ohjaajan ja tuotantopäällikön yhdyshenkilö (voi pienemmissä tuotannoissa joskus toimia myös tuotantopäällikkönä)
- tutustuu käsikirjoitukseen ennen tuotannon käynnistymistä
- valmistelee production boardin
- laskee kussakin kohtauksessa tarvittavien avustajien määrän ja, ohjaajan ja tuotantopäällikön hyväksynnällä, palkkaa heidät
- vastaa aikataulun laatimisesta, on tietoinen kaikista mahdollisista aikatauluun vaikuttavista rajoituksista ja muista tekijöistä
- vastaa avustajista
- pitää tuotannon pyörimässä
- vastaa kuvauskutsusta
- varmistaa että kaikki tarvittavat ihmiset ja kalusto on oikeassa paikassa oikeaan aikaan
- huolehtii kuvauspaikalla kurista ja järjestyksestä
- huutaa ennen ottoa "hiljaisuus!" ja käskee kameraoperaattoria käynnistämään kameran

- ohjaa avustajia ja kohtauksen taustalla tapahtuvaa toimintaa aina kameran vieressä
- määrää työajan alkamisajan seuraavalle päivälle

3.1 Ennakkovalmistelut

Ennakkotuotantovaiheessa apulaisohjaaja työskentelee tuottajan ja tuotantopäällikön alaisuudessa ja kuvauksissa työryhmän johdossa. Pienimuotoisemmassa projektissa, jossa tuotantopäällikköä ei ole, toimii apulaisohjaaja tuottajan sekä ohjaajan alaisuudessa. Salmi haastatteli opinnäytetyössään apulaisohjaajana toiminutta Marja Pyykköä sekä Mark Lwoffia. Pyykkö kertoo haastattelussa että hänen mielestään ennen kuvauksia tapahtuvaan työnkuvaan vaikuttaa eniten ajankohta, jolloin apulaisohjaaja on palkattu mukaan. Itse olen asiasta täysin samaa mieltä. Musiikkivideossa suunnittelun tärkeys on kuitenkin erityisessä painoarvossa, yleensä aikaa kuvata on kuitenkin vain yksi vuorokausi.

Oman kokemukseni pohjalta apulaisohjaajan olisi hyvä osallistua käsikirjoituksen tuotannolliseen purkuun päävastuullisten kanssa, eli niin kuin aikaisemminkin mainitsin, tuottajan, käsikirjoittajan sekä ohjaajan. Näin varmistutaan siitä, että mahdollisimman monet, niin mahdolliset kuin mahdottomatkin kuvauspäivän kauhuskenaariot, on käyty läpi.

Pyykön mielestä on parasta, jos tuotantopäällikkö on tehnyt aikataulupohjan, jonka perusteella päästään yhdessä purkamaan ja tekemään päivittäisaikataulut eli call sheetit, kun kohtaukset on käyty ohjaajan ja kuvaajan kanssa läpi. (Pyykön haastattelu 29.10.2008.) Apulaisohjaajana toiminut Mark Lwoff näkee järkeväksi, että ennakkotuotantovaiheessa apulaisohjaaja ottaa aikatauluvastuun kokonaisaikataulun tekemisestä ja muokkaa kokonaisaikataulusta call sheetit. Hänen mielestään apulaisohjaajan olisi hyvä tehdä se, koska apulaisohjaaja on kuitenkin kuvauspaikalla koko ajan. (Lwoffin haastattelu 31.10.2008.)

Ennen kuvausten alkamista, käsikirjoitusta purettaessa sekä aikatauluttaessa, pidetään yhteispalavereja tuotannon eri osa-alueiden vastaavien kanssa. Tämä tarkoittaa yleensä

kuvaajaa, lavastajaa, puvustajaa, maskeeraajaa sekä järjestäjää, jos sellainen on tuotannossa mukana. Muitakin työryhmäläisiä voi olla kokouksissa, kuten esimerkiksi valaisija tai erikoistehosteista vastaavia henkilöitä, mutta musiikkivideoissa aikataulupalaveriin osallistujista tarpeellisimmat ovat kuitenkin, ohjaaja, kuvaaja, tuottaja sekä apulaisohjaaja. Muiden kanssa apulaisohjaaja voi tarkistaa aikataulutuksen helposti esimerkiksi puhelimitse. Apulaisohjaaja käy siis kokonaisuikataulun läpi kaikkien osastojen kanssa ja antaa yleensä aikataulun kommentoitavaksi ennen kuin lopulliset ajat lyödään lukkoon. Samalla käsitellään taiteellisesti vastaavien toiveita ja vaatimuksia, liittyen muun muassa kuvauspaikkoihin, kuvajärjestykseen sekä siirtymäaikoihin.

Tena painottaa, että ennakkosuunnitteluun on kyettävä uhraamaan riittävästi aikaa. "Kuvauspaikalla tulee aina vastaan niin paljon yllätyksiä, nopeaa soveltamista ja improvisointia vaativia tilanteita, ettei niitä kannata etukäteen kutsua. Mahdollisimman tarkat yhteiset linjat kuva- ja äänikerronnan, näyttelijäilmaisun ja kuvauspaikkakäyttäytymisen eli lähinnä tuotannollisten toimintojen suhteen on pystyttävä sopimaan etukäteen" (Tena 1998). Apulaisohjaajan osallistuessa aikataulun tekemiseen, on hänellä siis paremmat valmiudet toimia kuvauksissa. Pyykkö summaa asian mielestäni mainiosti Salmen haastattelussa: "Aikatauluttaessaan apulaisohjaaja joutuu käymään läpi sen, miksi asiat ovat tietyllä tavalla, oli kyse sitten lavastuksesta tai näyttelijöiden aikatauluista. Tämä auttaa kuvaustilanteessa päätöksentekoa. Muutoksiin pystyy reagoimaan paremmin ja nopeammin ja päätökset ovat harkitumpia, kun on tarpeeksi tietoa" (Pyykön haastattelu 29.10.2008).

3.2 Casting ja avustajien hankinta

Vaikka apulaisohjaaja ei osallistuisi castingiin, hän vastaa tuotannossa avustajista ja yleensä siis myös heidän hankinnastaan. Avustajat ovat kameran edessä esiintyviä henkilöitä, joilla ei yleensä ole vuorosanoja, kertoo Pyykkö. Avustajat tekevät kuvista realistisimpia; kohtaukset ovat aidomman tuntuisia, kun kuvassa näkyy muitakin ihmisiä kuin päänäyttelijät. Yleensä avustajia käytetään niin sanottuina taustajoukkoina, kävelemässä esimerkiksi kaduilla tai istuskelemassa kahviloissa. He tukevat näyttelijöiden

suorituksia, tekemällä tilanteista aidomman oloisia. *Mitä Tänne Jää* – videossa avustajia tarvittiin eniten juuri ihmisjoukon luomiseksi.

Pyykön haastattelusta käy ilmi että vielä parikymmentä vuotta sitten roolituksen hoiti useimmin ohjaaja ja apulaisohjaaja. Nykyään ajat ovat toiset. Elokvatuotannossa castingin eli näyttelijöiden valinnan hoitaa yleensä joko 2. apulaisohjaaja, joka usein vastaa avustajista tai vaihtoehtoisesti (jos budjetti antaa periksi) roolituspalvelu, joka nimenomaan on keskittynyt näyttelijöiden hakemiseen. Tietenkin ohjaajalla on omat vaatimuksensa näyttelijöistä, mutta itse hankinnan hoitaa siis usein toinen henkilö. *Mitä Tänne Jää*- videoon avustajat hankki tuottaja. Oma aikani ei tähän olisi riittänyt mitenkään, koska työskentelin samanaikaisesti kokopäiväisesti muualla. Videossa oli yhteensä 17 hiukan suuremmassa roolissa olevaa avustajaa, sekä 37 avustajaa taustajoukkona. Vaativampiin rooleihin ohjaaja kävi tapaamassa muutamia näyttelijöitä, joista valitsi lopuksi videolle tulevat. Joukkokohtauksiin vaadittavat avustajat hankittiin ilmoitusten avulla, joita laitettiin Cheekin fanisivustoille sekä Facebookiin.

Pyykkö kertoo Salmen haastattelussa, että apulaisohjaaja käy ennakkotuotantovaiheessa ohjaajan kanssa läpi käsikirjoituksen kohtauksittain avustajatarpeen määrittelemiseksi. He käyvät yhdessä läpi minkä tyyppisiä ja kuinka monta avustajaa tarvitaan kuhunkin kohtaukseen. Musiikkivideoissa toimitaan usein samalla tavalla, mutta avustajien hankkija voi olla esimerkiksi tuottaja.

3.3 Kuvausten pyörittäminen

Apulaisohjaajan tärkein tehtävä on pitää huolta siitä, että kuvaukset menevät eteenpäin sovitussa aikataulussa. Hän toimii niin sanottuna ihmiskellona, joka huolehtii myös tiedonkulusta tuotantoryhmän ihmisten välillä. Kaikkien osastojen (lavastus, valoryhmä, puvustus jne) on tiedettävä missä, milloin ja mitä kuvauksissa seuraavaksi tapahtuu. Vaikka kaikille onkin jaettu aikataulu, josta nämä tiedot näkyvät, hyvin harvoin sitä pystytään noudattamaan minuutin tarkkuudella. Musiikkivideokuvauksissa yleinen ongelma on ajan puute, yleensä joudutaan vielä kuvuaksissakin luopumaan joistakin kuvista, jotta

aikataulu olisi mitenkään mahdollinen. Näin ollen niin kuvajärjestys, lokaatiot tai seuraavaksi tarvittavat näyttelijät voivat muuttua verrattaessa alkuperäiseen aikatauluun.

Apulaisohjaaja siis varmistaa, että kaikki tarvittavat ihmiset ja kalusto on oikeassa paikassa oikeaan aikaan ja että tarvittava informaatio menee perille kaikille tietoa tarvitseville osapuolille. Jos kuvauspäiviä on useampi, apulaisohjaaja tiedottaa tuotannon johdolle eli tässä tapauksessa tuottajalle kuluneen päivän aikataulusta ja kulusta, sekä mahdollisista muutoksista ja niiden vaikutuksista seuraavaan kuvauspäivään.

Apulaisohjaajan tehtävä on olla tietoinen kaikista aikatauluun vaikuttavista tekijöistä ja kerättävä tarvittavaa tietoa mahdollisimman paljon. Kuvauspaikalla muun tiedottamisen ohella apulaisohjaaja hoitaa myös käskytykset ja komennot eli tiedottaa, milloin on hiljaisuus ja kuvataan. Usein kuvauspaikalla käytetään radiopuhelimia joiden avulla tieto menee perille myös esimerkiksi toisissa huoneissa tai muuten kauempana oleville ihmisille, mutta jos radiopuhelimia ei ole, kuulutetaan käskyt kuuluvalla äänellä.

Vaikka apulaisohjaaja on kuvausten äänitorvi ja työryhmän auktoriteetti, hän ei kuitenkaan vastaa taiteellisista päätöksistä eikä tee niitä. Salmen haastattelussa Pyykön mielestä apulaisohjaaja on ennen kaikkea tuottajan ja tuotantoyhtiön edustaja kuvauksissa. Olen itsekkin samaa mieltä. Taiteelliset päätökset kuuluvat ohjaajalle. Elokuvatuotannoissa apulaisohjaajalla ei ole yleensä valtuuksia tehdä suurempia tuotannollisia päätöksiä, mutta pienemmissä tuotannoissa kuten musiikkivideoissa apulaisohjaaja voi toimia samalla myös tuotantopäällikkönä. Tällöin hän on siis samalla vastuussa tuotannollisista päätöksistä. Mielestäni lyhyissä projekteissa tällainen järjestely toimii hyvin, koska apulaisohjaaja on tällöin enemmän tietoinen myös muista tuotannon asioista ja voi hyödyntää näitä tietoja myöskin kuvauksissa. Pidemmän päälle työtaakka on mielestäni kuitenkin liian raskas yhden ihmisen hoidettavaksi ja kaikkien tärkeiden asioiden muistamisen kannalta lähes mahdoton. Pyykkö summaakin haastattelussaan mainiosti: "Apulaisohjaajalla ei ole takataskussa rahaa tai aikaa, ne haetaan muualta. Viimekädessä se on apulaisohjaaja, joka vetää sähköt seinästä. Työaika loppu nyt, ylityöt loppu nyt."

3.4 Projektin suunnitteluun ja toteutukseen vaikuttavat tekijät

Työskenneltäessä Suomessa, työn suorittamista rajaavat Suomen lainsäädäntö, ammattiliitot ja kulttuurille tyypilliset toimintatavat. Apulaisohjaajan on myöskin otettava huomioon joitakin säädöksiä hyvinkin huolellisesti. Yksi tärkeä päätettävä asia on työpäivien pituudet. Yleensä työpäivä ei saisi venyä yli kymmenen tunnin. Huomioon on myös otettava lepoaika, jota tulisi kertyä myös kymmenen tuntia.

Musiikkivideokuvauksissa tällainen aikataulutus hyvin harvoin onnistuu. Yleensä päivän tai parin kestoissa projekteissa kyseisistä suosituksista joustetaan ja työryhmä on alusta alkaen tietoinen työpäivän todellisesta pituudesta. Varsinkin musiikkivideot yleensä kuvataan yhden vuorokauden aikana jolloin työpäivän pituudeksi tulee helposti 24 tuntia.

Mitä Tänne Jää- video kuvattiin kahdessa päivässä, joten minun täytyi tietenkin ottaa huomioon tarvittavat lepoajat. Aivan kymmentä tuntia lepoa ei kertynyt, mutta nukkumiseen riitti kuitenkin aikaa. Tuottajan tehtäväksi jää määritellä kuvauspäivien määrä, jonka perusteella apulaisohjaaja ja/tai tuotantopäällikkö tekee aikataulun. Erilaiset käytännön asiat vaikuttavat siihen, mitä voidaan ja mitä kannattaa kuvata minäkin päivänä. Meillä eri kuvauspaikkoja oli yhteensä seitsemän, joten aikataulu muotoutui pitkälti näiden lokaatioiden ehtojen mukaan. Toinen yhtä tärkeä tekijä ovat näyttelijöiden aikataulut. Kun nämä kaksi tekijää on selvitetty, ollaan aikataulun suunnittelussa jo pitkällä. Jos kuvauksiin tarvitaan erikoiskalustoa, sen hankkiminen voi myös vaikuttaa raitkaisevasti aikatauluun. Toinen radikaalisti vaikuttava tekijä on sää. Jos esimerkiksi ulkokohtaus vaatii kirkkaan ilman ja ulkona sataa kaatamalla räntää, on ongelmanratkaisukyvyllä käyttöä. Elokuvien aikataulut saattavat myöhästyä paljonkin ei-toivottujen säätekijöiden takia, mutta musiikkivideossa täytyy yleensä kuvata sovittuina päivinä, koska aikataulu on muutenkin niin tiukka. Viimeinen vaikuttava tekijä on budjetti. Tuotanto pyörii täysin taloudellisen tilanteen asettamissa raameissa. Vaikka budjetti on lähinnä tuottajan sekä tuotantopäällikön päänvaiva, vaikuttaa se kuitenkin kaikkiin tehtäviin päätöksiin ja näin sillä on myös tekemistä apulaisohjaajan työtehtävien kanssa. Esimerkiksi näyttelijöiden kanssa sovitaan tietyistä tuntipalkoista ja kun nämä tunnit ovat kuluneet, on heidät päästettävä lähtemään.

3.5. Musiikkivideotuotanto = projektitoimintaa

On olemassa erilaisia organisaatorakenteita, joista osasta voi tunnistaa myös tyypillisen lyhyen tuotantoprojektin. Perinteisen organisaatorakenteen perusteina käytetään usein joko toimintoja, työprosesseja, maantieteellistä sijaintia tai esimerkiksi asiakaskuntaa. Tällaiset organisaatiomallit ovat hyvin yleisiä ja niitä käytetään niin yksityisillä kuin yleisillä sektoreilla. (Ruuska, 40). Monista eduistaan huolimatta perinteisiin organisaatorakenteisiin liittyy byrokraattisia piirteitä, jotka eivät ole luonteenomaisia projektitoiminnalle. Sen johtamismenetelmät eivät sovellu dynaamiseen, alati muuttuvan ja vuorovaikutussuhteiltaan monimutkaiseen toimintaympäristöön, kirjoittaa Ruuska (Ruuska, 42). Tarkasteltaessa musiikkivideotuotantoa sen rakenteen kautta, voidaan sen helposti nähdä toimivan muutaman Ruuskan kertoman organisaatiomallin mukaisesti.

Adhokratiassa organisaatorakenteet ovat kehittyneet olosuhteisiin, joissa kehitetään uusia tuotteita tai työmenetelmiä ja joissa työprosessin ennustettavuus on huono. Organisaatorakenteet ovat joustavia ja ne voivat muuttua tehtävien mukaan. Johtoa ei sido byrokratialle ominaiset muodollisuudet, vaan sille on ominaista tehtävä- sekä ihmislähtöisyys (Ruuska, 45). Vaikka myöskin adhokratiassa on suunnitelmallisuutta sekä jatkuvuutta, ei niistä muodostu itseisarvoja. "Sen voima piilee siinä, että organisaation arvot sekä henkilöstön omat arvot ovat sopusoinnussa. Yksittäinen henkilö kokee organisaation tavoitteiden kautta kehittyvänsä ja saavuttavansa myös omat päämääränsä" (Ruuska, 45).

Ruuskan mukaan adhokratiaa nimitetään usein myös projektikulttuuriksi, koska rakenne toimii hyvin projektitoimintaan erikoistuneissa organisaatioissa. Sen tärkeimpiä rakenteita ovat vuorovaikutusverkot ja tyypillisesti adhokratia koostuukin eri alojen asiantuntijaryhmistä jotka työskentelevät yhdessä. Adhokratia vaatii toimiakseen runsaasti keskustelua, tapaamisia ja satunnaista ajatuksenvaihtoa (Ruuska, 46). Juuri tähän perustuu myös onnistunut tuotanto elokuva-alalla. Yksi suurimmista uhkista onkin juuri tiedon pantaaminen, mihin adhokratiakin pahimmillaan kaatuu. Myös työskenneltäessä ryhmän johdossa musiikkivideossa, kommunikointi on tärkeintä. Myös päätöksenteoltaan työryhmän käyttäytymisen voisi katsoa olevan adhokratiamaista;

päätöksiä tekevät sekä johto että asiantuntijat. Myös johto voi työskennellä projektiryhmissä, kuten usein pienimmissä tuotannoissa tapahtuukin. Yhtäläillä tuottaja voi kantaa laatikoita valomiesten apuna.

Toinen tapa, joka muistuttaa työskentelytavoiltaan musiikkivideotuotantoa on management by projects-ajattelu. Siinä organisaation voimavarat on kohdistettu aina tiettyyn projektiin kerrallaan. Näin organisaation rakenne määräytyy kulloisenkin projektin perusteella. Vain hierarkian ylin taso on pysyvä ja projektitoimintaa koordinoi yleensä yksi henkilö (Ruuska, 52). Tämän voisi katsoa olevan tuottaja, joka kerää aina työryhmän jokaiseen projektiin erikseen. Esimiehen kannalta tärkeä osa projektilähtöisissä organisaatioissa on viestintään panostaminen. Apulaisohjaajan työnkuvaa ajatellen se on kaikki kaikessa. Koko työnkuva perustuu kommunikointiin.

Projektin rakenteellinen ajattelu voi myös helpottaa oman työnkuvan selkeyttämistä. Työskentelytapojen pohdinta ja oikean johtamistavan löytäminen on osa hyväksi apulaisohjaajaksi kehittymistä. Hyvän esimiehen tai ryhmän ohjaajan tulee kuitenkin sekä ymmärtää roolinsa että viihtyä siinä.

3.6 Hyvä apulaisohjaaja?

Etsittäessä tietoa hyvästä apulaisohjaajasta voi helposti kääntyä johtajuutta käsitteleviin kirjoihin. Nämä eivät käsittele johtamista musiikkivideotuotannossa, mutta kertovat silti samoista periaatteista, mitä sovelletaan yleisesti ihmisten ohjaamisessa sekä tiimin johtamisessa. Kirjoissa kuvattiin mielestäni hyvin, erästä esimiesaseman ongelmaa.

”Esimiehen toimintaan kohdistuu yleensä voimakkaita odotuksia sekä hänen alaistensa että omien esimiestensä taholta. Alaiset toivovat esimieheltä avoimuutta, tukea, tasapuolisuutta sekä rehellisyyttä että suoraryhtistä toimintaa. Organisaatio ja johto odottavat esimieheltä yrityksen edun mukaista toimintaa sekä tarvittavien muutosten ja uudistusten läpivientiä. Nämä rooliodotukset saattavat olla hyvinkin ristiriitaisia, minkä esimies joutuu henkilökohtaisesti ratkaisemaan omassa toiminnassaan” (Järvinen, 61). Tämä on varsin yleistä mediatuotannoissa, koska työryhmästä tulee nopeasti hyvin tiivis muun muassa pitkien päivien sekä tiiviin työskentelyn takia. Samoin kuin yrityksen

esimiehen myöskin apulaisohjaajan rooli voi siis usein olla ristiriitainen. Samaan aikaan pitäisi pyrkiä olemaan ystävä sekä auttaja ja toisaalta auktoriteetti, jota on uskottava.

Toinen merkittävä tekijä on ryhmän ohjaaminen. Järvisen mukaan tehokkaimmillaan ryhmä toimii silloin kun se saa sen jäsenet ylittämään itsensä sekä luomaan nerokkaita ratkaisuja. Tehottomimmillaan ihmisten vastuu työnteosta heikkenee, jolloin järkevät ratkaisut myös tietenkin vähenevät. Aivan kuten useissa yhtiöissäkkin samoin musiikkivideotuotannossa työ tehdään erilaisten ryhmien kesken. Näin ollen, olisikin erityisen tärkeää, että ryhmien esimies, eli tässä tapauksessa apulaisohjaaja, tuntee ryhmien käyttäytymisen lainalaisuudet, sekä tuntee mahdollisimman laajasti myöskin heidän työnkuvaansa. Näin on helpompaa pitää erilaiset ryhmät toimivana ja myöskin kehittää niiden toimintaa parhaalla mahdollisella tavalla.

Lous Frankel kirjoittaa kirjassaan erilaisista hyvän johtajan ominaisuuksista, joita työntekijät ovat listanneet. Ohessa muutama lainaus kirjasta (Frankell 2007, 40-42):

- luottamus
- ole kiinnostunut hyvinvoinnista – ei pelkästään yhtiön eduista
- piti sanansa
- anna hyvää esimerkkiä
- ole rehellinen ja myönnä jos olet väärässä
- pidä muut hyvin informoituina
- älä rankaise virheistä, vaan anna hyödyllistä palautetta – sekä myönteistä että kielteistä
- ole innostunut työstäsi
- ole tiukka, mutta oikeudenmukainen

Erityisesti ohje: ”ole tiukka, mutta oikeudenmukainen” on mielestäni yksi hankalimmista asioista apulaisohjaajuudessa. Rennon ilmapiiriin luomiseksi on hyväksi, jos ilmassa on myös ripaus huumoria, mutta samalla töiden on mentävä eteenpäin. Itselleni siis juuri tasapainoilu näiden kahden vaiheilla oli haastavinta. Pentti Sydänmaanlakka kirjoittaakin

oivasti kirjassaan, että ”hyvä johtaja on keitetty monessa liemessä” (Sydänmaanlakka 2004, 171).

Olen kuullut myös sanottavan, että usein naiset sopivat hyvin apulaisohjaajiksi. Luulen tämän johtuvan siitä, että naisiin on helpompi yhdistää lämpö ja ymmärtävyisyys, jota hyvältä apulaisohjaajalta mielestäni muiden ominaisuuksien lomassa vaaditaan. Ennen kaikkea apulaisohjaajan pitäisi olla henkilö, jota on helppo lähestyä, sekä henkilö jolta pystyy pelkäämättä kysymään itsestäänselvältäkkin vaikuttavia kysymyksiä.

Kommunikoinnistahan apulaisohjaajuudessa on lopulta kyse. ”Johtamista ei opi ohjekirjoja lukemalla vaan käytännössä harjoittelemalla” (Sydänmaanlakka 2004, 93).

4 APULAISSOHJAAJANA TYÖSKENTELY MUSIIKKIVIDEOSSA *MITÄ TÄNNE JÄÄ*

Mitä Tänne Jää - videon alkuperäisidea tuli itse Cheekiltä, jonka jälkeen videon ohjaaja kirjoitti näiden ideoiden pohjalta käsikirjoituksen. Videon tarinassa Cheek kuolee ja tarinan edetessä erilaiset hiphopkulttuuriin kuuluvat elementit häviävät. Graffitit pestään seinistä, levyhyllyt tyhjenevät ja Cheekin kämpä tyhjennetään. Video kuvattiin kahdessa kahdessa päivässä, sunnuntaista maanantaihin. Liitteestä löytyy videon ajoitettu käsikirjoitus (ks. liite 2). Mutta miten kuvaukset sitten lopulta sujuivat ja kuinka esimiestyöskentely onnistui?

4.1 Ennakkotyö

Tulin mukaan *Mitä tänne jää* -videoon noin kaksi viikkoa ennen kuvauspäivää. Ystäväni Mete Sasioglu, joka on perustanut Filmfly-nimisen tuotantoyhtiön pyysi minua projektiin mukaan. Sasioglu toimi itse videon tuottajana. Olimme aikaisemmin tehneet yhdessä erilaisia tuotantoja ja kyseisen videon työryhmässä oli myös entuudestaan tuttuja työkavereita. Niin kuin olen aikasemminkin maininnut, olin samanaikaisesti Helsinki-Filmillä töissä, joten ennakkotyöhön paneutumiseen riitti aikaa juurikin taiteellisesti vastuussa olevien tapaamiseen, kuvauspaikkojen katsastamiseen, sekä tietenkin aikataulun laatimiseen ennen kuvauksia. Olikin onni, että suurin osa työryhmäläisistä oli vanhoja tuttuja, ja näin myös tavat toimia olivat suhteellisen tutut.

Ensimmäiseen tapaamiseen pääsivät mukaan kaikki työryhmän päävastuulliset. Tuottajan, ohjaajan, kuvaajan, puvustajan sekä lavastajan kanssa kävimme läpi kuvajärjestystä, maski- sekä puvustusaikataulutusta, näyttelijöiden aikatuluja, logistiikkaa sekä muita käytännön järjestelyitä. Kaikki nämä tekijät vaikuttavat kuvausaikataulun tekemiseen ja koska kyseessä oli kaksipäiväiset kuvaukset, eivät päivät saisi venyä paljoa yli 10 tunnin ja nukkumisellekin pitäisi jäädä aikaa. Liitteistä löytyy lopulliset tekemäni aikataulut eli call sheetit. Aikatauluista on poistettu henkilöiden yhteystiedot (ks. liitteet 3 ja 4).

Kun kyseiset asiat oli tarkistettu asianomaisilta, kävimme läpi avustajien ja näyttelijöiden kanssa toimimista. Kuvauksiin oli tulossa ensimmäiselle päivälle artistin lisäksi 42 avustajaa, sekä toiselle päivälle 12. Vastuu heistä kuului luonnollisesti apulaisohjaajalle eli minulle. Tämä sisältäisi avustajien vastaanoton, sopimusten kirjoittamisen sekä avustajista huolehtimisen.

4.2 Kuvaukset

Sunnuntai

Sunnuntai-aamuna klo 9 alkoi kuvauspaikan rakentaminen Levykauppa X:ssä. Kun kamera- ja valokalusto saapui paikalle, alkoivat ensimmäiset vastoinkäymiset nostaa päätään. Vuokratut pakettiautot olivat uskomattoman huonossa kunnossa. Ovet eivät menneet lukkoon ja ruoste oli syövyttänyt reikiä kattoihin. Runnerin henkilöauto oli hiukan paremmassa kunnossa, mutta esimerkiksi lämmitys ja pyyhkimet eivät toimineet kunnolla. Sinänsä autojen kunnolla ei ollut väliä tässä projektissa, tärkeintä oli, että niillä saataisiin siirrettyä ihmisiä ja kalustoa paikasta toiseen, mutta mitään turvallisia välineitä tähän ne eivät todellakaan olleet. Reiät katossa ja pyyhkimien toimimattomuus ei myöskään ilostuttanut työryhmäläisiä, kun taivaalta satoi kaatamalla vettä.

Kaikki tällaiset ongelmat vaikuttavat yleiseen ilmapiiriin työryhmän kesken. Kaluston ja muiden perustekijöiden olisi hyvä olla kunnossa, työn sujuvuuden sekä nimenomaan ilmapiirin kannalta. Mitä paremmin pystytään panostamaan ympäröiviin tekijöihin, kuten

cateringiin ja logistiikkaan, sitä paremmin työryhmä yleensä myös jaksaa tehdä pitkiä päiviä. Onneksi kuitenkin ensimmäisen kuvauspaikan kuvaukset sujuivat lähes ongelmitta. Avustajia oli vain kolme ja pysyimme aikataulussa suhteellisen hyvin.

Seuraava kuvauspaikka olikin jo hieman haasteellisempi. Kuvasimme Ruoholahden alikulkutunnelissa, jonne oli tulossa 37 avustajaa. Suurin osa heistä oli Cheek-faneja, joita oli kutsuttu avustamaan muun muassa Facebookin ja erilaisten Cheek-fanisivujen kautta. Ottojen ajaksi joutuisimme myös sulkemaan tunnelin läpikulkuliikenteen. Aikaa kuvauksiin meillä oli neljä tuntia.

Kun saavuimme paikalle, olivat jo lähes kaikki avustajat paikalla. Kun sopimukset oli kirjoitettu, sekä kamerat ja valot valmiina, kävimme kuvaajan kanssa läpi, kuinka ihmisten kuuluisi liikkua. Tunnelissa kävelevän artistin ympärille tulisi kertyä aina kappaleen tietyissä kohdissa tungosta. Tämä olisi sinänsä ollut helpompaa, jos avustajia olisi ollut paikalla enemmän, mutta toisaalta, jo reilun kolmenkymmenen ihmisen ohjaaminen osoittautui haasteelliseksi. Kun olin lopulta jakanut ihmiset pienempiin ryhmiin ja jokaisen ryhmän kanssa oli käyty läpi heille oikeat kulkureitit sekä erilaiset merkit, jotka nähtyään heidän kuuluisi esimerkiksi ryhmittyä lähemmäksi artistia, pystyimme vihdoin aloittamaan kuvaukset. Avustajilla oli lopulta noin neljä erilaista kulkureittiä ja lisäksi heidän kuului tietyn merkin nähtyään ryhmittyä artistin ympärille. Liikkeiden täytyi myös synkronoitua oikeisiin kohtiin kappaleessa. Huomasin, että avustajat ymmärsivät ja muistivat ohjeet paremmin pienissä ryhmissä ja silloin kun toimintaohjeet kerrottiin jokaiselle ryhmälle yksitellen. Aluksi yritin selittää ohjeita koko avustajajoukolle samanaikaisesti, mutta tämä osoittautui siis tehottomaksi.

Kuvaukset sujuivat lopulta, pienen harjoittelun jälkeen, yllättävän mutkattomasti. Liikenteen pysäyttäminen aiheutti pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden joukossa pientä nurinaa, mutta tähän oli varauduttu jo etukäteen. Neljän tunnin jälkeen, kohtausta oli kuvattu. Näinkin suppean avustajajoukon ohjaaminen oli kuitenkin yllättävän uuvuttavaa.

Seuraava kuvauspaikka sijaitsi Kaapelitehtaalla. Lavastusryhmä oli saapunut paikalle hiukan aikaisemmin ja kuvaspaikka oli valmiina. Ruokatauon jälkeen olimme valmiina illan toiseksi viimeiseen kohtaukseen, johon oli varattu kolme tuntia aikaa. Kohtauksessa Cheek istuu sohvalla, kahden muuttomiehen tyhjentäen asuntoa samalla, vieden lopulta myös sohvan Cheekin alta. Ikkunoista kajastaa ambulanssin välkkyvät valot. Kohtauksessa oli siis vain kaksi avustajaa, joita ohjaaja ohjasi itse. Minulle tehtäväksi jäi siis alkukäskeyjen huutaminen sekä aikataulussa pysymisen varmistaminen. Kun ambulanssimaiset efektivalot oli saatu rakennettua ja aloitimme kuvaamisen, nämä ulos pystytetyt valot rojahtivatkin yllättäen kasaan. Tämän jälkeen valojen uudelleen rakentamiseen ja toimivaan ambulanssimaiseen valoefektiin upposi sen verran aikaa, että itse kohtauksen kuvaamiseen jäi todella niukasti aikaa. Tällaisissa tilanteissa apulaisohjaajan kuuluisi olla se kuvauspaikan natsi ja hoputtaa hoputtamistaan työryhmäläisiä.

Tein kuitenkin pahimman virheen, mitä apulaisohjaaja voi tehdä ja annoin kuvausten sujua omalla painollaan ja tyydyin tarkkailemaan tilannetta sivusta. Ja eipä kauaakaan kun olimme myöhässä aikataulusta. Samaan aikaan tuottaja sai puhelun graffitin maalaajalta, joka oli tekemässä suurta maalausta Ruoholahden sillan alle, seuraavan päivän kuvauksia varten. Poliisit olivat meinanneet pidättää hänet töhrimisestä, eikä hänen väittämänsä lupaa maalata sillan seinään musiikkivideota varten oltu uskottu. Virkavallan edustajat olivat soittaneet rakennusvirastoon, josta lupa oli siis hankittu, mutta koska oli sunnuntai, ei virastosta vastattu. Päättäväinen maalarimme oli kuitenkin poliisien esteleyistä huolimatta päättänyt maalata kuvan loppuun. Kun Kaapelitehtaan kohtaus oli siis saatu lopulta tehtyä, viimeistä kuvaa jäi vain puoli tuntia aikaa kuvata ja samalla takaraivossa kummitteli ajatus pois pesdystä graffitista.

Viimeinen kuva kuvattiin Itämerenkadun Nesteen pihalla ja ulkona satoi kaatamalla vettä. Osa työryhmästä jäi purkamaan Kaapelitehtaan kuvauspaikkaa ja lähdimme pienemmällä tiimillä tekemään päivän viimeistä kuvaa. Kohtauksessa kuollut Cheek kannetaan paareilla ambulanssiin. Kaatosade sopi kuvaan mainiosti, mutta muuten sade ei siinä vaiheessa yötä, läpimärät vaatteet päällä, tuntunut kovinkaan lohduttavalle. Tässä vaiheessa ihmisiä ei juurikaan tarvinnut enää hoputtaa, vaan kaikki asianomaiset halusivat saada kohtauksen kuvattua mahdollisimman pian pois alta. Kello oli kuitenkin jo lähemmäs puolta yötä ja

edessä olisi vielä kaluston palautusta sekä ihmisten kyyditsemistä kotiin ympäri Helsinkiä. Ja seuraavan aamun call time olisi jo klo 7.00. Päätöskuva sai kuitenkin vielä inhottavan yllätyksen, kun kamera putosi kaluston purkuvaiheessa asfaltille. Kameran mikrofoni vääntyi ja 400 euron arvoinen filtti hajosi palasiksi. Tästäkin huolimatta kohtaus saatiin onneksi kuvattua ja avustajat, artisti ja työryhmä pääsivät vihdoinkin lepäämään koteihinsa muutaman tunnin ajaksi ennen seuraavaa kuvauspäivää.

Maanantai

Maanantaina saavuimme kuvauspaikalle Töölön kisahalliin klo 7.00 aamulla. Kuvauspaikkana toimi kisahallin vessa. Artistin lisäksi kohtauksessa oli kolme avustajaa, joita jälleen ohjaaja opasti. Muutaman tunnin yönien jälkeen pelkkien kuvauksien antaminen ja aikataulusta huolehtiminen oli siis rentouttava aloitus päivälle. Kuvaukset sujuivat aikataulun mukaisesti ja vaille yksitoista olimme valmiina siirtymään seuraavalle kuvauspaikalle Ruoholahden sillan alle. Kohtauksessa oli tarkoitus kuvata sillan alla sijaitsevalta parkkipaikalta sitä ympäröivän verkkoaidan lävitse, Cheekiä räppäämässä betoniseinän edessä. Samalla työmiehet pesivät graffitia seinästä pois. Kaikki ei kuitenkaan mennyt täysin suunnitelmien mukaan. Saavuttuamme paikalle, parkkipaikka oli täynnä autoja. Olimme tuottajan kanssa käyneet tarkistamassa paikan edeltävällä viikolla ja parkkipaikka oli tuolloin tyhjä. Tyhmästi oletimme että tilanne pysyisi samana kuvauksiin saakka, jota ei tietenkään käynyt. Kymmenien rekisterien selvittelypuheluiden jälkeen en ollut saanut ainuttakaan kyseisten autojen omistajia kiinni, joten tilanteen pakosta, jouduimme muuttamaan kameran paikkaa radikaalista Cheekin puolelle aitaa.

Kuvakäsikirjoitus meni tässä kohtaa uusiksi, mutta onneksi tilaa oli kuitenkin sen verran että saimme kohtauksen kuvattua jotakuinkin järkevästi. Graffiti oli sentään pysynyt yön yli seinässä. Tässä oli kuitenkin varoittava esimerkki siitä, miten asioita ei vain voi olla tarkistamatta liikaa ja kuinka jokainen huolimaton oletamus voi koitua kohtalokkaaksi. Samainen kohtaus aiheutti myös pienen motiivien selvittelyn artistin ja ohjaajan välillä, mutta tästäkin onneksi selvittiin. Kaikille yllätykseksi olimme lopulta täysin aikataulussa, valmiina siirtymään videon viimeiseen kuvauspaikkaan, Circus-clubille.

Saavuttuamme clubille oli ensin vuorossa ruokailu ja samalla siis kaikille varmasti tarpeeseen tullut tauko. Ruokailun jälkeen oli edessä yllättävän pitkä valojen säätäminen. Tilan valoja jouduttiin ohjaamaan ja säätämään yleisen operaattorin kautta. Onneksi paikalla oli clubin oma valomies, mutta oikeiden valojen sävyjen hiomiseen meni silti huomattavasti enemmän aikaa, kuin mitä aikatauluun oli varattu. Onneksi kuvattavana oli enää yksi kohtaus.

Hetkinä, jolloin työryhmä sekä avustajat joutuvat odottamaan pidempiä aikoja, kuin mitä heille on kerrottu, on myös tärkeää yrittää pitää ilmapiiri hyvänä. Varsinkin jos avustajia ei informoi, he usein turhautuvat kuvauksissa olemiseen. Tästä syystä kuvauksissa onkin usein joku tuotannon työntekijä, yleensä 2. apulaisohjaaja, joka pitää avustajille seuraa. Kuin ihmeen kaupalla saimme kuitenkin kohtauksen kuvattua lopulta etuajassa, edelleen rikki olevalla kameralla. Kahden päivän kuvaukset olivat nyt purkissa ja purkaminen saattoi alkaa. Kiitos työryhmä, kiitos Cheek: Finally, It's a rap!

YHTEENVETO

Lähtiessäni tutkimaan apulaisohjaajan roolia pienessä tuotannossa, suurimmaksi ongelmaksi muodostui se, että tuotannon "lyhyys" ei lopulta vaikuttanutkaan niin suuresti tuotantotapohin kuin olin ajatellut. Perinteiset elokuva-alan säännöt toimivat myöskin musiikkivideotuotannossa, joskin tiettyjen osa-alueiden osaamisen tärkeys vahvistui. Tästä johtuen aloin tutkimaan asiaa myös projektinhallinnan näkökulmasta. Päädyin siihen että apulaisohjaajalla tulisi olla mahdollisimman laajasti hallussa niin tekniset faktat, kuin tuotantopuolen asiat. Näin työskentely nopeasti ja sujuvasti on helpompaa. Mitä enemmän tuotannon prosessia ymmärtää, sitä parempi. Myöskin ennakkotyön tärkeys tuli hyvin ilmi. Kaikkein eniten kuvauspäivään voidaan vaikuttaa hyvällä ennakkotyöllä. Jos siis ajasta on tiukkaa, ja tuotannon työntekijät tekevät useata projektia samaan aikaan, neuvoisin keskittämään enemmän resursseja ennakkotyöhön. Näin minimoidaan kuvauksissa tapahtuvat ongelmat ja maksimoidaan työn sujuvuus.

Oma asenteeni *Mitä Tänne Jää* – tuotannossa oli se, että pyrin tekemään sen minkä osaan, mahdollisimman hyvin. En lähtenyt selvittämään asioita, joita en entuudestani

tiennyt, koska olin kiireinen muiden työtehtävien takia. Ja koska kyseessä oli kahden päivän kestoinen sivuprojekti, eikä esimerkiksi viikon kestävät kuvaukset, ajattelin että voin sitten kysyä muilta, jos eteen tulee epäselvyyksiä. Luotin siihen, että tiedän tarpeeksi entuudestaan voidakseni ottaa projektin vastaan. Edelleen tuotannon jälkeen uskon, että tietotaitoni riitti projektin läpivientiin, mutta oma varmuuteni olisi ollut parempi, jos olisin selvittänyt esimerkiksi kameraryhmän toimintaa enemmän. Se, että on varma työtehtävistään, heijastuu kuitenkin jo yleisessä olemuksessa, ja tämä näkyy muulle työryhmälle.

Apulaisohjaajan roolin määrittelyssä kohtasin samat ongelmat kuin useat muut, jotka asiaa ovat tutkineet. Tuotannoissa työskenteleminen, oli se sitten elokuva tai musiikkivideo, on kollektiivista ja selkeää esimies-alais suhdetta ei ole. Auktoriteettia on oltava, mutta työtä tehdään kuitenkin yhdessä. Apulaisohjaaja on kuitenkin keskeisessä asemassa tuotannossa, ja tärkeä henkilö ryhmädynamiikan sekä työn sujuvuuden kannalta. Hänen on kyettävä pysymään rauhallisena sekä pystyttävä ratkaisemaan ongelmia tilanteessa kuin tilanteessa. Juuri ongelmatilanteissa työkokemuksen tarve tuleekin esille.

Kyseisen projektin perusteella olen sitä mieltä, että mitä lyhyempi projekti, sitä vahvempi ammattitaidon pitäisi olla. Mielestäni hyvä apulaisohjaaja on valmiiksi luonteeltaan hiukan hilpeä, koska huumori ja valoisa asenne keventävät työtaakkaa, sekä tekevät myös työryhmäläisten kanssa työskentelystä mukavamman. Tämä on kuitenkin vain yksi tapa työskennellä. Jokaiselle muodostuu oma tapansa ja toiset pitävät esimerkiksi etäisempää työnjohdollista tyyliä parempana. Itse pidän tärkeänä sitä, että apulaisohjaaja kykenisi kannustamaan työtovereitaan synkimpinäkin hetkinä. Mielestäni on tärkeää luoda innostusta sekä saada työkaverit tuntemaan, että heidän työllään on merkitystä.

Projektinhallinnan näkökulmasta tärkeimmäksi seikaksi nousi kommunikointi. Koska niin musiikkivideotuotannossa kuin elokuvatuotannossakin, jokaisen työryhmäläisen työpanos vaikuttaa toisiin ja näin koko projektin sujuvuuteen, on kommunikointi äärimmäisen tärkeää. Kerrottaessa ihmisille työtehtävistä ja tapahtumista, olisi hyvä välillä selventää myös sitä, miksi tehdään. Tämä kiinnittää usein työryhmäläisiä projektiin myös emotionaalisesti. Ja vaikka tietyt asiat kuuluvat vain johdolle, eli tässä tapauksessa

tuottajalle, on varsinkin pienissä projekteissa tuotannon läpinäkyvyys hyvästä. Mitä enemmän tuotannon asiat ovat tiedossa työryhmäläisillä, ymmärtävät he myös sitä, miksi tietyllä tavalla toimitaan.

Itselläni on huomattavasti vahvempi kokemus tuotannolliselta puolelta ja luulen että apulaisohjaajuus jääkin minulla keikkaluontoiseksi. Tulen varmasti jatkossakin apulaisohjaamaan musiikkivideon tyylisiä pienempiä projekteja, joissa pystyn vielä hoitamaan työtehtävät tämän hetkiselällä tietotaidolla. Jokaisesta projektista oppii kuitenkin aina jotakin uutta ja näin pystyn myös kiinnittämään tiettyihin asioihin enemmän huomiota jatkossa. Tällä hetkellä kuitenkin luulen, että syvempi ohjaajuuden tutkiminen ja opettelu ei ole minulle ajankohtaista, vaan koen mielekkäämmäksi vaikuttaa enemmän taustajoukoissa, tuotannon asioita hoidellen.

Mitä Tänne Jää oli kaikkeudessaan hyvin mieleenpainuva kokemus, opettava ja hauska projekti, jota voin edelleenkin muistella hymyissä suin. Parhaimmillaan tämä kuitenkin on hauskaa ja palkitsevaa työtä ja varsinkin musiikkivideoiden tapaisten, intensiivisten projektien jälkeen on upea tunne nähdä lopputulos niin nopeasti.

"[Apulaisohjaajan] tehtävä on luoda illuusio, että kaikki olisi hyvin. Että kaikki olisi ensinnäkin hallinnassa ja edes tiedettäisiin mitä tehtäis." (Lwoffin haastattelu 31.10.2008.)

LÄHTEET

Alanen Antti, 2004. Suomalainen musiikkivideografia. Edita Publishing Oy ja Antti Alanen

Ammattikuvat. Suomen Elokuva- ja Videotyöntekijäin Liitto SET ry. [WWW-dokumentti] <<http://www.teme.fi/set/ammattikuvat/ohjaus2.htm>> (luettu 12.03.2010).

Apulaisohjaaja. Elokuvantaju. [WWW-dokumentti] <<http://elokuvantaju.uiah.fi/index.html>> (luettu 12.03.2010).

Frankel, Lois P. 2007. Luotu johtamaan: 99 tapaa naisen ottaa ohjat. Talentum Media.

Gaskell Ed, 2004. Make your own music video. The Ilex Press From the Best in the Business. Billboard Books

Hyytiä, Riina 2004. Ennen kuin kamera käy – Ideasta kuvauksiin, tekijät kertovat. Väitöskirja. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu A 50

Hyväri Erika 2005. Festival News 2005: Musiikkivideon teon lyhyet aakkoset [WWWdokumentti] <www.uta.fi/festnews/fn2005/sunnuntai> (Luettu 12.03.2010)

Järvinen, Pekka 2001. Onnistu esimiehenä. Helsinki: WSOY.

Lumet, Sidney 1995. Elokuvan tekemisestä. Helsinki: Like.

Salmi, Johanna 2008. Apulaisohjaajan työnjohdolliset tehtävät elokuvatuotannon kuvausjaksolla: Opinnäytetyö. [WWW-dokumentti] <<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/1451/apulaiso.pdf?sequence=1>> (luettu 12.03.2010)

SES. Suomen Elokuvasäätiö. [WWW-dokumentti] <<http://www.ses.fi/>> (luettu 12.03.2010).

Schwartz, Lara M 2007. Making music videos : everything you need to know from the best in the business. New York: Billboard Books.

Sharif El Bouari, Mohamed 2008. Mitä Jos...Musiikkivideon suunnittelu ja toteutus: Opinnäytetyö. [WWW-dokumentti] <<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/39069/stadia-1210675099-9.pdf?sequence=1>> (luettu 12.03.2010)

Sihvonen, Jukka 2004. Mediatajun paluu. Juva: Like.

Tena, Joonas 1998. Kulkurin taivas: Lopputyöraportti. [WWW-dokumentti] <<http://www.cinergia.com/lopraportti.htm>> (luettu 12.03.2010).
Toimenkuvat – Job Descriptions. Elokuvantajun artikkelisarja. [WWW-dokumentti] <<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/tuotanto/artikkelit/toimenkuvat.jsp>>

(luettu 12.03.2010).

Pelin, Risto 1999. Projektinhallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ruuska, Kai 2001. Projekti hallintaan. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Wikipedia. [WWW-dokumentti] < <http://fi.wikipedia.org/wiki/Musiikkivideo> >
(Luettu 12.03.2010)

Wikipedia. [WWW-dokumentti] http://en.wikipedia.org/wiki/Music_video#History
(Luettu 12.03.2010)

**CHEEK - MITÄ TÄNNE JÄÄ
& THE JADE - KING'S CROSS -musiikkivideoiden aikataulu**

			TO 25.6.	PE 26.6.	LA 27.6.	SU 28.6.
			THE JADE + käsikirjoittaminen	THE JADE + käsikirjoittaminen		
MA 29.6.	TI 30.6.	KE 1.7.	TO 2.7.	PE 3.7.	LA 4.7.	SU 5.7.
+ THE JADE - käsikirjoituksen hyväksyttäminen	CHEEK + taiteellisten päävastuullisten palaveri + kuvasuunnittelu + scouting	CHEEK + kuvasuunnittelu + scouting + työsopimukset + casting	CHEEK + kuvasuunnittelu + casting + scouting + kuvauspaikka ehdotukset	CHEEK + ehdotetuilla kuvauspaikoilla vierailu, päätökset + casting -ehdotukset + kuvasuunnittelu		
MA 6.7.	TI 7.7.	KE 8.7.	TO 9.7.	PE 10.7.	LA 11.7.	SU 12.7.
CHEEK + kuvasuunnittelun lukitseminen + Tuotantopalaveri (call sheet) + post-prod. paltsu värimäärittelijän & leikkaajan kanssa	CHEEK + call sheet valmis + kalustovaraukset + autovaraukset THE JADE + taiteellisten päävastuullisten palaveri	THE JADE + kuvasuunnittelu + scouting + casting ??? CHEEK + pressikutsut matkaan	THE JADE + kuvasuunnittelu + scouting + casting ???	THE JADE + kuvasuunnittelu		
MA 13.7.	TI 14.7.	KE 15.7.	TO 16.7.	PE 17.7.	LA 18.7.	SU 19.7.
CHEEK + kaluston ja autojen haku + rekvisiitan kasaus	CHEEK + kuvaukset	CHEEK + kuvaukset	CHEEK -leikkaus	CHEEK -leikkaus	CHEEK -leikkaus	CHEEK -leikkaus
MA 20.7.	TI 21.7.	KE 22.7.	TO 23.7.	PE 24.7.	LA 25.7.	SU 26.7.
CHEEK + leikkaus + pakkaaminen kovalevyille	CHEEK + värimäärittely	CHEEK + värimäärittely	CHEEK + värimäärittely	CHEEK + värimäärittely		

MA 27.7.	TI 28.7.	KE 29.7.	TO 30.7.	PE 31.7.	LA 1.8.	SU 2.8.
CHEEK + värimäärittely THE JADE + työsopimukset + lokaatioehdotukset	CHEEK + värimäärittely	CHEEK + värimäärittely	CHEEK + värimäärittely	CHEEK + värimäärittely VALMIS + renderöinti	THE JADE + ehdotetuilla kuvauspaikoilla vierailu, päätökset + kuvasuunnittelun	
MA 3.8.	TI 4.8.	KE 5.8.	TO 6.8.	PE 7.8.	LA 8.8.	SU 9.8.
CHEEK + betojen teettäminen THE JADE + Tuotantopalaveri (call sheet) + kalusto ja autovaraukset	CHEEK + videon luovutus THE JADE + post prod. palaveri, leikkaajan ja väri- määrittelijän kanssa		THE JADE + viimeinen tuotantopaltsu (jos tarpeen)	THE JADE + kaluston ja autojen haku	THE JADE + kuvaukset	THE JADE + kuvaukset

THE JADEN JÄLKITUOTANTOAIKATAULU VAHVISTUU KUN KÄSIKIRJOITUS VALMISTUU !

EXT. RMJ -- ILTA (ENNEN BIISIN ALKUA)

CHEEK huudattaa jengiä RMJ:ssä.

CHEEK

Onks tääl jengii, jotka diggaa hiphoppia?

Yleisö on tulessa.

Biisi pärähtää käyntiin.

0:00 - 0:22 Intro

EXT. KATU -- YÖ

Cheekkiä kannetaan paareissa ambulanssiin. Ihmiset tapahtuman ympärillä ovat hädissään.

Ambulanssiin palataan joitakin kertoja videon edetessä.

INT. ASUNTO -- ILTA

Cheek räppää kameralle asunnossaan, jossa muuttomiehet vievät samanaikaisesti muuttolaatikoita ja kalusteita pois. Ambulanssien valot välkkyvät huoneessa. Muuttomiehet eivät huomioi kameraa eikä Cheekiä. Asuntoon palataan biisin edetessä ja kamojen vähetessä.

0:22 – 0:42 Kertosäe

EXT. KATU -- ILTA

Cheek lipsynkkaa väkijoukossa. Ihmiset eivät huomaa Cheekiä eivätkä kameraa. Ihmiset törmäilevät Cheekiin.

0:42 – 1:25 1. verse

INT. KOULUN WC -- PÄIVÄ

Koulun WC-tilassa on pillifarkkuihin ja nahkarotseihin pukeutunut KOLMIKKO odottamassa jotakin. Yksi heistä tupakoi.

Löysiin farkkuihin ja huppariin pukeutunut JAKE, 15, tulee vessaan. Hän pesee käsiään. Kolmikko hyökkää Jaken kimppuun, nostaa tämän housut ja lähtee muiluttamaan kohti

wc-koppia. Vesikraana jää päälle. Cheek tulee esiin kopin oven takaa ja lipsynkkaa kameralle. Koppi heiluu väkivaltaisesti ja kopin alta näkyy liikettä. Toisesta kopista juoksee kauhuissaan ulos silmälasipäinen POIKA, 12. Kohta kolmikko poistuu reteänä paikalta.

INT. KEIKKAPAIKKA -- ILTA

Cheek räppää kameralle. Näemme pikku hiljaa ympärillä olevasta tilanteesta: lavalla on RAP-KAKSIKKO, joka esiintyy energisesti aivan tyhjälle salille. Kaikki puitteet ovat viimeisen päälle, mutta paikalla ovat vain järjestyksenvalvojat. Henkilöt eivät näe Cheekiä ja kameraa.

1:25 – 1:45 Kertosäe

1:45 – 2:27 2. verse

EXT. TUNNELI -- PÄIVÄ

Cheek lipsynkkaa etualalla liikkuen sivuttain. Kohta takaa paljastuvat RAKSAMIEHET poistamassa graffitia seinästä. Miehet eivät huomioi Cheekiä eikä kameraa.

INT. LEVYKAUPPA -- YÖ

Levykaupan laajaa hiphop-/rap-osastoa poistetaan. Cheek lipsynkkaa levyhyllyjen välissä.

2:27 – 2:49 Kertosäe

INT. KOULUN WC -- PÄIVÄ

Jake nojaa hiukset märkinä käsiinsä tyhjässä WC-tilassa. Näemme hänen paidassaan tekstin: "I AM HIPHOP."

INT. KEIKKAPAIKKA -- ILTA

Rap-kaksikko lopettaa keikkansa nöyrästi ja kiittää "yleisöä".

2:49 – 3:10 Bridge

EXT. KATU - - ILTA

Cheek lipsynkkaa kadulla. Ihmiset ovat loittonemassa taustalla ja katu tyhjenee.

3:10 – 3:30 Kertosäe

EXT. TUNNELI -- PÄIVÄ

Miehet menevät autoon työkalut käsissään.

INT. LEVYKAUPPA -- YÖ

Rap-/hiphop-tarra poistetaan seinästä.

INT. ASUNTO -- ILTA

Cheek räppää yksin tyhjässä asunnossaan.

3:30 – 3:53 Outro

INT. KOULUN WC -- PÄIVÄ

WC-tila on tyhjä. Vesikraana on päällä.

INT. KEIKKAPAIKKA -- ILTA

Keikkapaikka on tyhjänä. Liikkuvat valot jatkavat yhä staattista liikettään.

EXT. TUNNELI -- PÄIVÄ

Näemme tyhjän, harmaan seinän.

INT. LEVYKAUPPA -- YÖ

Yöllisen levykaupan rap-osasto loistaa poissaolollaan.

INT. ASUNTO -- ILTA

Cheek istuu yksin tyhjässä asunnossaan.

CALL SHEET
SUNNUNTAI 19.7.2009

Cheek - Mitä tänne jää

Ohjaaja: Wille Hyvönen
 Kuvaaja: Jarmo Kiuru
 Apulaisohjaaja: Susanna Pitkänen
 Lavastaja: Tony Alfström

Pukusuunnittelija: Laura Haapakangas
 Maskeeraaja: Tiina Junno
 Valaisija: Teemu Koivisto
 Tuottaja: Mete Sasioglu

CALL TIME	AURINKO	SET / KUVAUSPAIKKA
9:00	Aurinko nousee: 4:30 Aurinko laskee: 22:21 Hämärän kesto: 1:14	1. Levykauppa äx: Arkadiankatu 14 B, 00100 Helsinki 2. Katu: Lepakon alikulkutunneli, Itämerensola 2, Ruoholahti 3. Asunto: Kaapelitehdas, Tallberginkatu 1 00180 Helsinki 4. Ambulanssi: Itämerenkatu

KLO	KUVAT	SISÄLTÖ	I/E	ROOLIT	PUKU/MASKI/REKVI ETC
9:00	RAKENTAMINEN SISÄLLÄ / VALAISU				
10:00	35, 31, 34, 32, 33	Levykauppa	INT.	CHEEK, MYYJÄT	Rap/hip-hop-kyltti
12:30	PURKU / SIIRTYMINEN				
13:30	7, 9, 14, 13, 12, 8, 11, 10	Katu, Cheek ihmisjoukossa	EXT.	CHEEK, AVUSTAJAT	
17:30	PURKU / SIIRTYMINEN				
18:00	RUOKATAUKO				
18:30	VALAISU				
19:00	2, 4, 5, 6, 3	Asuntoa tyhjennetään	INT.	CHEEK, MUUTTOMIEHET	
22:00	PURKU / OSA RYHMÄSTÄ TEKEMÄÄN AMBULANSSIKUVA				
22:30	Ambulanssikuva	Cheek kannetaan ambulanssiin	EXT.	CHEEK, AMBULANSSIMIEHET	Ambulanssi
23:30	PURKU				

ROOLI	NIMI	MASKI/PUKU	KUVAUSVALMIUS
CHEEK		9:10	10:00
MYYJÄ1		9:15	10:00
MYYJÄ2		9:15	10:00
MYYJÄ3		9:15	10:00
MUUTTOMIES1		18:30	19:00
MUUTTOMIES2		18:30	19:00

CALL SHEET
MAANANTAI 20.7.2009

Cheek - Mitä tänne jää

Ohjaaja: Wille Hyvönen
Kuvaaja: Jarmo Kiuru
Apulaisohjaaja: Susanna Pitkänen
Lavastaja: Tony Alfström

Pukusuunnittelija: Laura Haapakangas
Maskeeraaja: Tiina Junno
Valaisija: Teemu Koivisto
Tuottaja: Mete Sasioglu

CALL TIME	AURINKO	SET / KUVAUSPAIKKA
7:00	Aurinko nousee: 4:33 Aurinko laskee: 22:19 Hämärän kesto: 1:12	1. Töölön kisahalli, Paavo Nurmen kuja 1 C 00250 2. Tunneli, Ruoholahden silta, Köydenpunojankatu 3. Keikkapaikka: Circus, Salomonkatu 1-3, 00100

KLO	KUVAT	SISÄLTÖ	I/E	ROOLIT	PUKU/MASKI/REKVI ETC
7:00	RAKENTAMINEN / VALAISU				
8:15	19, 14, 15, 16, 17, 18	Koulun wc, muilutusta	INT.	CHEEK, JAKE KIUSAAJAT, NÖRTTI	
10:45	PURKU / SIIRTYMINEN / VALAISU				
12:30	25, 26, 27, 29, 28	Graffiti tunnelissa	EXT.	CHEEK TYÖMIEHET	Graffiti Termareita?
15:00	PURKU / SIIRTYMINEN				
15:45	RUOKIS				
16:15	VALAISU				
17:00	24, 20, 23, 22, 21	Tyhjä keikka- paikka	INT.	CHEEK, RAP- KAKSIKKO JÄRJESTYSMIEHET	
19:00	PURKU				

ROOLI	NIMI	MASKI/PUKU	KUVAUSVALMIUS
CHEEK		7:15 / 11:45 / 16:15	8:15 / 12:30 / 17:00
JAKE		6:15	8:15
KIUSAAJA1		6:15	8:15
KIUSAAJA2		6:45	8:15
KIUSAAJA3		6:45	8:15
NÖRTTI		7:30	8:15
TYÖMIES1		12:00	12:30
TYÖMIES2		12:00	12:30
RAP1		16:15	17:00
RAP2		16:15	17:00
DJ		16:30	17:00
JÄRJESTYSMIES1		16:40	17:00
JÄRJESTYSMIES2		16:40	17:00